

# **Parkinson-potilaan sanasto**

The background features abstract, overlapping shapes in teal and orange. A large teal shape curves from the top right towards the center, while an orange shape is positioned at the bottom right. The overall aesthetic is clean and modern.

# PARKINSON-POTILAAN SANASTO

TURKU 2007

Kirjoittajat: Prof Ariel Gordin ja prof Heikki Teräväinen  
Layout: Anne-Maria Saarikko  
Julkaisija ja kustantaja: Orion Oyj, ORION PHARMA  
ISBN 978-952-9839-25-4  
1. painos 2007  
Kirjapaino: Hansaprint Oy 2007

Tämä sanasto on tarkoitettu helpottamaan potilaan, hänen perheensä, omaishoitajiensa, sekä muun hoito- ja tukihenkilökunnan tulkintaa lääkärin antamien ohjeiden ja asiakirjojen ymmärtämisessä. Sanastoon on valittu tavallisimpia Parkinsonin taudissa ja sen hoidossa käytettyjä termejä, kuten vieraskielisiä sanoja, lyhenteitä, lääkkeitä ym.

<b>Absorptio</b>	Imeytyminen.
<b>Adrenaliini</b>	Katekolirakenteinen hormoni, joka erittyy tietyistä hermosoluista tai lisämunuaisten ytimen soluista. Adrenaliini säätelee mm. sykettä ja verenpainetta.
<b>Afasia</b>	Aivojen toimintahäiriöstä johtuva puhekyvyttömyys esim. halvauskohtauksen jälkeen.
<b>Agnosia</b>	Kyvyttömyys tai vaikeus tunnistaa esim. esineitä tai henkilöitä.
<b>Agonisti</b>	Aine, joka sitoutumalla tiettyyn solukalvon osaan (reseptoriin) välittää impulsseja, jotka johtavat fysiologiseen toimintaan. Ks. dopamiiniagonisti.
<b>Agrafia</b>	Aivojen toimintahäiriöstä johtuva kyvyttömyys tai vaikeus kirjoittaa.
<b>Akatisia</b>	Motorinen levottomuus, joka johtaa yleisimmin raajoissa ja vartalolla esiintyvään pakonomaiseen liikuttamiseen. Johtuu usein neuroleptien (psykoosilääkkeiden) käytöstä.
<b>Akinesia</b>	Liikuntakyvyttömyys. Termillä tarkoitetaan useimmiten vaikeutta ja/tai viivettä aloitettaessa liikettä. Ks. bradykinesia.
<b>Aksoni</b>	Hermosolun viejähaarake, jolla hermosolu on yhteydessä toiseen hermosoluun.
<b>Alzheimerin tauti</b>	Dementian yleisin muoto. Tauti, jossa esiintyy muistihäiriötä ja tylsistymistä. Johtuu aivojen hermosolukadosta.
<b>Amantadiini</b>	Parkinson-lääke, jolla on myös pakkoliikkeitä vähentävä vaikutus. Ks. Atarin.
<b>Amimia</b>	Ilmeettömyys.
<b>Aminohappo</b>	Esim. ruoassa olevien valkuaisaineiden osa. Myös levodopa on aminohappo.
<b>Amnesia</b>	Muistinmenetyks, muistamattomuus.

<b>Analgeetti</b>	Kipulääke.
<b>Analgesia</b>	Vaikeus tuntea kipua, alentunut kivuntuntemus.
<b>Anhidrosis</b>	Alentunut hikoilutaipumus.
<b>Anksiolyytti</b>	Ahdistuneisuuslääke.
<b>Anoreksia</b>	Laihuushäiriö.
<b>Antagonisti</b>	Agonistin vastakohta. Aine, joka sitoutuu hermosoluun, sen reseptoriin, mutta josta ei aiheudu impulssia. Estää myös agonistin sitoutumisen reseptoriinsa ja täten sen vaikutuksen.
<b>Antidepressiivinen lääke</b>	Masennuslääke.
<b>Antihistamiini</b>	Allergisten tautien hoitoon käytetty lääkeaine.
<b>Antikolinergi</b>	Lääke, joka estää kolinergistä hermoimpulssin kulkua eli asetyylikoliinin vaikutusta. Parkinsonin taudissa voidaan käyttää antikolinergejä esim. vapinan hoitoon.
<b>Antikolinergisiä lääkeaineita</b>	Akineton ja Ipsatol, joissa molemmissa vaikuttava aine on biperidiini.
<b>Apomorfiini</b>	Liuosmuodossa oleva lyhytvaikutteinen dopamiiniagonisti. Käytetään esim. jäykistymiskohtausten (ks. freezing) hoitoon apomorfiini-pistoksena (apomorfiini-kynänä). Apomorfiinia voidaan myös annostella ihon alle pumpulla (infuusiona) vaikean Parkinsonin taudin hoitoon, jolloin saavutetaan tasainen dopamiini- stimulaatio. Saatavana Suomessa vain Lääkelaitokselta anottavalla erityisluvalla.
<b>Asetyylikoliini</b>	Elimistön välittäjäaine, joka johtaa hermoimpulssin hermosolusta toiseen tai hermosolusta lihassoluun.
<b>Astenia</b>	Heikkous, voimattomuus, energisyyden puute.
<b>Atarin</b>	Amantadiinia sisältävä lääkevalmiste. Ks. amantadiini.

<b>Atrofia</b>	Surkastuminen, väheneminen.
<b>Atyyppiset Parkinsonin taudit</b>	Parkinsonin taudin kaltaisia tiloja, jotka eivät kuitenkaan täytä Parkinsonin taudin kriteereitä tai joihin liittyy erilaisia muita oireita. Ks. MSA, CBD, DLB, PSP.
<b>Ballismi</b>	Laaja-alainen raajojen ja vartalon äkillinen heittävä pakkoliike, joka on lähes aina toispuolinen (hemiballismi). Esiintyy tavallisesti vanhemmilla henkilöillä halvauskohtauksen jälkeen ja on pääsääntöisesti itsestään paraneva.
<b>Basaaliganglio</b>	Aivojen tyvitumake eli syvällä aivoissa sijaitsevien tumakkeiden yhteisnimitys. Kyseiset tumakkeet vaikuttavat liikkeisiimme.
<b>Bradyfrenia</b>	Ajatuksen hitaus.
<b>Bradykinesia</b>	Hidasliikkeisyys, eräs Parkinsonin taudin pääoireista. Ks. akinesia.
<b>CBD</b>	Engl. Corticobasal Degeneration. Aivojen kuorikerroksesta tyvitumakkeisiin kulkevien hermoratojen rappeumatauti, johon liittyy epätyyppillinen parkinsonismi.
<b>Chorea (tai korea)</b>	Tyvitumakkeiden toiminnan häiriintyessä aivoissa esiintyvä tila, jossa esiintyy nykiviä, nopeita, tahattomia pakoliikkeitä. Tilaa kutsutaan myös tanssitaudiksi.
<b>COMT-entsyymi</b>	Katekoli-O-metyylitransferaasi-entsyymi (engl. catechol-O-methyltransferase). Entsyymi, joka osallistuu katekoliaineiden aineenvaihduntaan. Tämä entsyymi nopeuttaa mm. levodopa-lääkkeen häviämistä verestä.
<b>COMT-estäjä</b>	Lääkeaine, joka estää COMT-entsyymin toimintaa ja täten pidentää ja parantaa levodopan vaikutusta. Käytetään aina levodopan kanssa. Ei vaikuta ilman levodopaa Parkinsonin taudin oireisiin.
<b>COMT-estäjä lääkevalmisteita</b>	Comtess (sisältää entakaponia) ja Tasmар (sisältää tolkaponia). Entakaponi on Stalevo -lääkevalmisteen osa.
<b>Cortex</b>	Aivokuori.

<b>DBS</b>	<p>Engl. Deep Brain Stimulation. Parkinsonin taudin kirurginen hoitomuoto. Leikkauksella viedään ohut elektrodi (tai molemmanpuoleisella leikkauksella kaksi elektrodi) aivojen tyvitumakkeisiin. Nämä paikallistetaan ns. stereotaktisella tekniikalla. Kun elektrodi on oikeassa paikassa, se kytketään patteriin, joka asennetaan ihon alle yleensä rintakehän alueelle. Täten tämä muistuttaa sydämentahdistinta. Elektrodiin johdetaan heikko sähkövirta, joka johtuu sitä pitkin kyseiseen aivotumakkeeseen.</p> <p>Tätä hoitomuotoa käytetään potilaille, joilla on pitkälle edennyt Parkinsonin tauti, kun heillä esiintyy vaikeita tilanvaihteluita tai vaikeita pakkoliikkeitä. Tämä hoito on syrjäyttänyt aikaisemmat kirurgiset hoitomuodot, joissa tuhottiin jokin aivotumakkeen osa.</p>
<b>Dekarboksy- laasientsyymi</b>	Entsyymi, joka mm. hajottaa levodopan dopamiiniksi.
<b>Dekarboksy- laasientsyymien estäjä</b>	Lääkeaine, joka estää mm. levodopan tai dopamiinin hajoamisen aivojen ulkopuolella. Aivoissa entsyymiä kuitenkin tarvitaan hajottamaan levodopa dopamiiniksi. Kaikki levodopa-valmisteet sisältävät dekarboksylaasin estäjää, ks. benseratsidi tai karbidopa. Nämä lisäävät levodopan imeytymistä ja parantavat sen tehoa.
<b>Dementia</b>	Henkisten toimintojen laaja-alainen heikkeneminen. Oireina mm. muistihäiriöt ja tylsistyminen. Taudille on monia syitä, mutta tavallisin on Alzheimerin tauti.
<b>Dendriitti</b>	Hermosolun tuojahaara.
<b>Depottabletti</b>	Hitaasti liukeneva lääkemuoto, jolla usein on tavallista valmistetta pidempi vaikutus.
<b>DLB</b>	Engl. Dementia with Lewy Bodies. Lewyn kappale - dementia. Parkinsonin tautia muistuttava sairaus, johon liittyy dementia. Ks. Lewy kappale.
<b>Depressio</b>	Masennus.
<b>Diagnoosi</b>	Taudinmääritys.



<b>Diadokokineesi</b>	Kyky tehdä toistuvia liikkeitä, esim. liikuttaa nopeasti käsiä edestakaisin, niin että kämmenpuoli on vuoroin alaspäin ja ylöspäin.
<b>Dietisti</b>	Ravitsemusterapeutti.
<b>Diplopia</b>	Kaksoiskuvien näkeminen.
<b>Dopa</b>	Slangisana, levodopan lyhenne.
<b>Dopamiini</b>	Katekolirakenteinen välittäjäaine, joka vaikuttaa liikkeisiimme. Pitoisuus aivojen tyvitumakkeissa on laskenut huomattavasti Parkinsonin taudissa. Dopamiinia esiintyy elimistössä muuallakin kuin tyvitumakkeissa, esim. muualla keskushermoston alueella ja ruoansulatuselimissä ja munuaisissa.
<b>Dopamiini agonisti lääkevalmisteita</b>	Cabaser (sisältää kabergoliinia), Neupro (sisältää rotigotiinia ks. Neupro), Parlodel (sisältää bromokriptiiniä), Permax (sisältää pergolidia), Requip (sisältää ropinirolia), Sifrol (sisältää pramipeksolia).
<b>Duodopa</b>	Lääkevalmiste, joka sisältää levodopaa ja karbidopaa liukoisessa muodossa. Tämä valmiste annostellaan infuusiopumpun (tippana) kautta suoraan pohjukkaissuoleen (lat. duodenum) vatsan ihon läpi asetetun kanyylin kautta. Tällä hoitomuodolla saavutetaan tasaiset veren levodopa-pitoisuudet, jolloin potilaan tilanvaihtelut ja/tai pakkoliikkeet vähenevät tai poistuvat. Käytetään vaikean Parkinsonin taudin hoitoon.
<b>Dysfagia</b>	Nielemisvaikeus.
<b>Dyskinesia</b>	Käytetään yleensä pakkoliikkeiden yhteisnimityksenä.
<b>Dystonia</b>	Lihaskouristus, mihin liittyy raajan tai sen osan virheasento. Luetaan usein Parkinsonin taudissa pakkoliikkeisiin. Voi esiintyä sekä on- että off-tilassa. Esim. aamuisin varpaiden kouristus, joka on usein kivulias. Dystoniat ovat myös oma tautiryhmänsä, johon liittyy erityyppisiä lihaskouristuksia ja virheasentoja. Monet niistä ovat perinnöllisiä. Ks. myös torticollis.

<b>Eksogeeninen</b>	Ulkosyntyinen, ulkoisten tekijöiden aiheuttama.
<b>Ekstensio</b>	Suoristaminen, ojentaminen.
<b>Ekstrapyramidaalinen</b>	Aivokuorelta lähtevästä liikehermostojärjestelmästä käytetään nimeä pyramidirata. Ekstrapyramidi-järjestelmään kuuluvat kaikki muut liikkeisiin osallistuvat hermoston osat, mm. tyvitumakkeet ja pikkuauivot.
<b>EMG</b>	Elektromyografia. Tutkimusmenetelmä, jolla selvitetään lihasten sähköistä toimintaa.
<b>Encephalitis lethargica</b>	Unitauti, jota esiintyi 1900-luvun alussa. Tätä seurasi Parkinsonin taudin kaltainen tila. Ilmeisesti virusperäinen tauti. Monet potilaista saivat parkinsonoireita vasta vuosien viiveen jälkeen. Näistä oireista käytetään myös nimitystä post-enkefaliittinen Parkinsonin tauti.
<b>End-of-dose</b>	Sanonta, joka kuvastaa pääosin levodopan vaikutuksen loppumista ennen seuraavan lääkeannoksen vaikutuksen alkamista. Ks. wearing-off.
<b>Endogeeninen</b>	Sisäsyntyinen, sisäisten tekijöiden aiheuttama, esim. endogeeninen masennus.
<b>Enkefaliitti</b>	Aivotulehdus, aivokuume.
<b>Entsyymi</b>	Valkuaisainerakenteinen molekyyli, joka nopeuttaa kemiallisia reaktioita.
<b>Essentielli</b>	Itsenäinen, ilman syytä syntynyt. Esim. essentielli verenpainetauti on verenpainetauti, jonka syytä ei tiedetä.
<b>Euforinen</b>	Sairaalloinen hyvinvoinnin tunne.
<b>Faskikulaatio</b>	Pienien lihasryhmien kouristus, esim. elohiiri.
<b>Fleksio</b>	Taivutus, koukistus.
<b>Fluktuaatio</b>	Tilanvaihtelu.
<b>Fluktuoidea</b>	Vaihdella.

<b>Foniatri</b>	Lääkäri, joka on erikoistunut ääni- ja puheongelmien hoitoon.
<b>Freezing</b>	Jähmettyminen. Engl. Freezing. Parkinsonin taudin lääkityksen vaikutuksen äkillinen loppuminen.
<b>Ganglio</b>	Tumake, hermosolukertymä.
<b>Geeni</b>	Kromosomin osa, joka sisältää periytymään liittyvää (geneettistä) koodiaineistoa.
<b>Granula</b>	Jyvänen, varastojyvänen.
<b>Hallusinaatio</b>	Harhakuvitelma, harha. Parkinsonin taudissa voi esiintyä etenkin näköharhoja.
<b>Hemipareesi</b>	Toispuolinen halvaus.
<b>Huntingtonin tauti</b>	Perinnöllinen dementiaan johtava sairaus, mihin liittyy eriasteisia liikehäiriöitä (korea) ja usein psyykkisiä oireita.
<b>Hyper-</b>	Lisääntynyt, liika.
<b>Hyperkinesia</b>	Epänormaali vilkasliikkeisyys.
<b>Hypo-</b>	Alentunut, vajaa.
<b>Hypokinesia</b>	Epänormaalin hitaat liikkeet.
<b>James Parkinson</b>	Lääkäri, joka ensimmäisenä vuonna 1817 kuvasi parkinsonismin. Parkinsonin tauti on saanut nimensä hänen mukaansa.
<b>Juveniili</b>	Nuoruudenaikainen.
<b>Juveniili Parkinsonin tauti</b>	Harvinainen Parkinsonin taudin muoto, joka on diagnosoitu ennen 20 vuoden ikää. Periytyvyyden osuus selvästi tavanomaista suurempi.
<b>Kardopal</b>	Lääkevalmiste, joka sisältää levodopaa ja dekarboksy-laasi-entsyymin estäjää karbidopaa. Sinemetin rinnakkaisvalmiste. Saatavana useina levodopa-vahvuuksina.

<b>Kardopal depot</b>	Hitaasti liukeneva ja siten hitaasti, mutta pidempään vaikuttava Kardopal-valmiste.
<b>Kaudaalinen</b>	Alaosassa, kehon alaosassa oleva, jalkojen suuntaan.
<b>Kinesia</b>	Liike, ks. hypokinesia, hyperkinesia.
<b>Klooninen</b>	Nykyvä (lat. clonus). Useimmiten neurologiassa tarkoitetaan epileptisissä kohtauksissa tapahtuvaa kouristelua ja toisaalta esim. jänneheijasteiden poikkeavaa toistumista useita kertoja (normaalisti vain kerran).
<b>Konfuusio</b>	Sekavuustila.
<b>Kontraktuura</b>	Koukistuma ja/tai jäykistymä, esim. lihaksessa tai raajassa.
<b>Kontralateraali</b>	Vastakkainen, esim. kehon vastakkaisella puolella oleva.
<b>Koordinaatio</b>	Yhteistoiminta.
<b>Kraniaalinen</b>	Ylöspäin, pään suuntaan.
<b>L-dopa</b>	Levodopa, dopamiinin esiaste. Parkinsonin taudin tehokain lääke. Ks. Sinemet, Kardopal, Madopar, Stalevo.
<b>Leesio</b>	Vaurio. Esim. leikkauksella voidaan tehdä leesio eli tuhoata esim. jokin aivojen osa Parkinsonin taudin hoidossa.
<b>Levottomat jalat</b>	Oireisto, jota luonnehtii levossa, esim. nukkumaan käydessä, jalkoihin ilmaantuvat epämiellyttävät tuntemukset, jotka helpottuvat mm. jalkoja liikuttamalla. Yksi unihäiriöiden syistä. Ks. RLS.
<b>Lewyn kappaleet</b>	Ne ovat saaneet nimensä amerikkalaisen Lewy-nimisen patologin mukaan, joka kuvasi näitä kertymiä Parkinson-potilaan aivoissa. Lewy-kertymiä voi esiintyä vähäisessä määrin myös Parkinsonin taudissa ilman dementiaa.
<b>Lewyn kappale-dementia</b>	Lewyn kappale -dementiaan yhdistyy Alzheimerin taudin lailla muistihäiriöitä ja Parkinsonin taudin tapaiset liikehäiriöt. Noin 10% dementia-potilaista sairastaa

Lewyn kappale -dementiaa. Näillä potilailla dementiaan liittyy lihasjäykkyyttä, ilmeköyhyyttä, kaatumistaipumusta sekä lyhytaskelinen ja hidas kävely. Parkinsonin taudin lääkkeitä voi olla hyötyä liikuntakykyyn, mutta ne voivat pahentaa potilaan taipumusta aistiharhoihin. Sairausta on saanut nimensä aivojen hermosoluissa esiintyvistä Lewyn kappaleista (Ks. Lewyn kappaleet). Näitä esiintyy myös jossain määrin Parkinsonin taudissa, jossa ei esiinny dementiaa.

<b>Madopar</b>	Lääkevalmiste, joka sisältää levodopaa ja dekarboksy-laasi-entsyymiin estäjää bentseratsidia. Saatavana useina levodopa-vahvuuksina.
<b>Madopar depot</b>	Hitaasti liukeneva ja siten hitaasti, mutta pidempään vaikuttava Madopar-valmiste.
<b>Madopar quick</b>	Nopeasti liukeneva ja siten nopeasti vaikuttava Madopar-valmiste.
<b>MAO-entsyymi</b>	Monoamiinioksidaasi-entsyymi, joka osallistuu katekoliamiinien aineenvaihduntaan. Entsyymi esiintyy kahdessa muodossa, MAO-A ja MAO-B -muodossa.
<b>MAO-A-estäjä</b>	Lääkeaine, joka estää MAO-A -entsyymien toimintaa. Käytetään depressiolääkkeenä, esim. moklobemidi (Aurorix).
<b>MAO-B-estäjät</b>	Lääkeaineita, jotka estävät aivoissa MAO-B -entsyymien toimintaa. Koska MAO-B -entsyymi osallistuu aivoissa dopamiinin hävittämiseen, niin nämä lääkkeet pidentävät ja lisäävät dopamiinin vaikutusta. Lääkettä on kauan kaksi erilaista kemiallista yhdistettä; selegiliini (Eldepryl, Selegilin Generics) ja rasagiliini (Azilect).
<b>Membraani</b>	Kalvo, esim. solun ulkokalvo.
<b>Mikrografia</b>	Käsialan pieneneminen, esim. Parkinsonin taudin yhteydessä.
<b>Mimiikka</b>	Kasvojen ilmeikkyyden väheneminen. Usein alentunut Parkinsonin taudissa (hypomimia).
<b>Motoriikka</b>	Liikkeet.

<b>MSA</b>	Engl. Multiple System Atrophy. Monen eri keskushermoston osan rappeumasairaus, johon voi liittyä parkinsonismi.
<b>Neupro</b>	Rotigotiinia sisältävä dopamiiniagonisti, joka annostellaan muista dopamiiniagonisteista poiketen laastarimuodossa. Teoriassa antaa tasaisemman dopamiini-vaikutuksen kuin tablettimuotoiset valmisteet.
<b>Neuralgia</b>	Hermosärky, hermovauriosta johtuva kipu.
<b>Neuroleptit</b>	Harha-aistimusten hoitoon käytettyjä psykoosilääkkeitä. Ovat dopamiiniantagonisteja, jotka pitkäaikaiskäytössä voivat aiheuttaa parkinsonismin ja estävät Parkinsonin taudin lääkkeiden vaikutusta.
<b>Neurologi</b>	Neurologian erikoislääkäri.
<b>Nystagmus</b>	Silmävärve eli silmän nopea, tahaton, nykivä liike joko spontaanisti tai esim. sivulle katsoessa. Nystagmus voi johtua lääkkeistä tai korvan tasapainoelimen tai pikkuaivojen sairauksista.
<b>On-off fluktuaatio</b>	Hyvän tilanteen (on) ja huonon tilanteen (off) vaihtelu Parkinsonin taudissa, etenkin levodopa-hoidon aikana.
<b>Oraalinen annostelu</b>	Suun kautta otettava lääke.
<b>Ortostaattinen hypotensio</b>	Verenpaineen lasku noustessa makuulta pystyasentoon.
<b>Paralysis agitans</b>	Täristyshalvaus. Parkinsonin taudin vanha nimi.
<b>Paranoia</b>	Vainoharhaisuus, harhaluuloisuus.
<b>Parestesia</b>	Tuntoharha.
<b>Paroniria</b>	Pelottavien unien näkeminen

<b>Parkinsonismi</b>	Parkinsonismilla tarkoitetaan Parkinsonin taudin löydöksiä (esim. vapina, lihasjäykkyys ja liikkeiden hitaus). Näitä löydöksiä esiintyy tyypillisessä Parkinsonin taudissa ja sen sukulaissairauksissa, esim. MSA, PSP.
<b>Patologinen</b>	Sairaalloinen, poikkeava.
<b>Peptidi</b>	Aminohapoista koostunut molekyyli, valkuaisaineen osa.
<b>PET</b>	Engl. Positron Emission Tomography. Kuvantamismenetelmä, jossa käytetään radioaktiivisia isotooppeja. Radioaktiivista fluorodopaa käyttäen voidaan selvittää potilaan tyvitumakkeiden tila. Tutkimusta voidaan käyttää hyväksi Parkinsonin taudin diagnostiikassa. Ei ole hankaluutensa ja kalleutensa takia rutiinimenetelmä.
<b>Posturaalinen</b>	Tasapainosta johtuva, asennosta riippuvainen.
<b>Proksimaalinen</b>	Kehon keskiviivan lähellä.
<b>Proteiini</b>	Valkuaisaine, joka koostuu aminohapoista ja peptideistä.
<b>PSP</b>	Engl. Progressive Supranuclear Palsy. Parkinsonin tautia muistuttava sairaus, johon liittyy silmien liikkeiden väheneminen.
<b>Psykoosi</b>	Vakava mielenterveyden häiriö, jossa todellisuuden taju on häiriintynyt. Ks. neurolepti.
<b>Psyko-somaattinen</b>	Oireita, jonka arvioidaan johtuvan psyykkisistä tekijöistä, mielen ja kehon vuorovaikutuksesta, mutta jossa oireet ovat somaattisia. Esimerkkinä psykosomaattisesta sairaudesta on henkiseen jännitystilaan liittyvät vatsavaivat tai sydänvaivat.
<b>Reseptori</b>	Solukalvon osa, johon toisesta solusta vapautuva välittäjäaine tai lääkeaine vaikuttaa sitoutumalla siihen (reseptoriin).
<b>Rigiditeetti</b>	Lihaskäykkyys, eräs Parkinsonin taudin pääoireista.
<b>RLS</b>	Engl. Restless Legs Syndrome. Ks. levottomat jalat.

<b>Seborrea</b>	Lisääntynyt talinmuodostus, erityisesti päänahassa.
<b>Serotoniini</b>	Eräs elimistön välittäjäaine. Pitoisuudet nousseet eräissä psyykkisissä taudeissa. esim. väkivaltaisuudessa.
<b>Serotoniinin takaisinoton estäjät</b>	Masennuslääkkeitä.
<b>Sinemet</b>	Lääkevalmiste, joka sisältää levodopaa ja dekarboksy-laasi-entsyymin estäjää karbidopaa. Saatavana useina levodopa-vahvuuksina.
<b>Sinemet depot</b>	Hitaasti liukeneva ja siten hitaasti, mutta pidempään vaikuttava Sinemet-valmiste.
<b>Spastisiteetti</b>	Aivohalvaukseen liittyvä lihasjäykkyys, lihaskouristus.
<b>SPECT</b>	Engl. Single Positron Emission Computed Tomography. Parkinsonin taudin kuvantamismenetelmä. On PET-kuvantamismenetelmää yksinkertaisempi ja halvempi menetelmä. Menetelmää käytetään osoittamaan Parkinsonin tauti tai sulkemaan sen mahdollisuus pois.
<b>Stalevo</b>	Lääkevalmiste, joka sisältää levodopaa, karbidopaa ja entakaponia. Saatavana kolmena vahvuutena, jotka sisältävät 50 mg, 100 mg ja 150 mg levodopaa. Käytetään tilanvaihteluiden hoidossa.
<b>Stereotaktinen</b>	Kolmiulotteinen paikantamismenetelmä instrumenttien viemiseksi tarkalleen oikeaan kohtaan (esim. aivoissa).
<b>Striatum</b>	Tyvitumakkeiden osa.
<b>Substantia nigra</b>	Mustatumake. Tällä tarkoitetaan solukertymää, joista tyvitumakkeisiin johtavat dopamiini- hermoradat saavat alkunsa. Näissä tumakkeissa on rautaa ja melaniinia, jonka takia ne näkyvät mikroskoopissa mustana (Lat. niger).
<b>Synapsi</b>	Kahden hermosolun liitoskohta, jossa hermoimpulssi siirtyy eteenpäin välittäjäaineiden (esim. asetyylikoliini, dopamiini) toimesta.



<b>Synapsirako</b>	Kahden hermosolun liitoskohdan välissä oleva minimaalisen pieni rako, jossa välittäjäaineet siirtyvät hermosolusta toiseen.
<b>Synkope</b>	Pyörtyminen.
<b>Talatomia</b>	Leikkaustekniikka, jolla vaurioitetaan erästä tyvitumaketta (lat. thalamus). Aikaisempi vaikean Parkinsonin taudin hoitomuoto. Sähköärsytyshoito DBS on syrjäyttänyt tämän kirurgisen hoidon.
<b>Tinnitus</b>	Korvien soiminen tai humina.
<b>Torticollis</b>	Eräs dystonia-sairauksista, johon liittyy kaulalihasten kouristeluja, mikä vääntää päätä vinoasentoon. Äkillinen torticollis voi olla reaktio eräisiin huimauksen hoidossa käytettäviin lääkkeisiin.
<b>Tremor</b>	Vapina. Eräs Parkinsonin taudin pääoireista. Esiintyy erityisesti silloin, kun potilas ei tee liikkeitä (lepovapina), ja helpottuu hänen suorittaessaan liikkeitä.
<b>Tyrosiini</b>	Aminohappo, josta elimistössä syntyy levodopaa. Levodopasta puolestaan tehdään dopamiinia.
<b>UPDRS</b>	Parkinsonin taudin monimuotoinen arviointiasteikko. (Engl. Unified Parkinson's Disease Rating Scale).
<b>Vertigo</b>	Huimaus.
<b>Wearing-off</b>	Sanonta, joka kuvastaa pääosin levodopan vaikutuksen loppumista, ennen seuraavan lääkeannoksen vaikutuksen alkamista. Ks. end-of-dose -flukтуаatio.

Kustantaja:



Orion Oyj ORION PHARMA  
PL 65, 02101 Espoo  
Puh. 010 4261